

Voorstel College van Burgemeester en Wethouders

Openbaar	: Ja
Datum vergadering	: 10 december 2024
Kenmerk	: Z142771/BenW-09377
Portefeuillehouder	: E.W. Blaauw
Onderwerp	: Subsidieovereenkomst Bibliotheek West-Achterhoek 2025-2028
Speerpunt coalitie	: Samen leven, werken en ontmoeten in een gezonde leefomgeving

Kernboodschap

Voor de periode 2025-2028 is een nieuwe subsidieovereenkomst opgesteld met Bibliotheek West Achterhoek. Deze borduurt voort op de subsidieovereenkomst die de gemeente Bronckhorst met hen heeft gehad in de periode 2021-2024. Het strategisch beleidsplan van de bibliotheek, de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten Doesburg, Bronckhorst en Doetinchem en het jaarplan 2025 zijn bijlagen bij deze subsidieovereenkomst. Met een vierjarige subsidieovereenkomst kan de organisatie haar beleid verder uitwerken en kan de dienstverlening van de Bibliotheek West-Achterhoek toegankelijk blijven voor inwoners.

Voorstel

1. De nieuwe subsidieovereenkomst met de Bibliotheek West-Achterhoek voor de periode 2025-2028 vast te stellen.
2. Voor 2025 en 2026 een jaarlijkse subsidie beschikbaar te stellen van € 844.493.
3. Deze subsidie voor 2025 en 2026 te dekken uit het budget opgenomen in de begroting ter hoogte van € 702.189,-, de decentralisatie-uitkering € 106.551 en een SPUK IDO van € 35.753.
4. Voor 2027 en 2028 komen met een Plan van Aanpak hoe om te gaan met de dekking op basis van de rijksmiddelen die vanaf 2027 worden toegevoegd aan het gemeentefonds en het normenkader dat dan definitief is.
5. De samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Doesburg en de gemeente Doetinchem vast te stellen.
6. In te stemmen met de actieve informatievoorziening aan de raad.

Inleiding

In 2006 is de basisbibliotheek West-Achterhoek gevormd en sinds 1 januari 2007 subsidiëren de gemeenten Bronckhorst, Doesburg en Doetinchem gezamenlijk de Bibliotheek West Achterhoek. Dit doen zij op basis van een samenwerkingsovereenkomst, op basis waarvan een vierjarige subsidieovereenkomsten wordt afgesloten. De drie afzonderlijke gemeenten stellen binnen deze kaders jaarlijks hun eigen subsidiebeschikking met de Bibliotheek West-Achterhoek op.

Voor de periode 2025 t/m 2028 is een nieuwe subsidieovereenkomst opgesteld. Het strategisch beleidsplan van de bibliotheek, de samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeenten Doesburg, Bronckhorst en Doetinchem en het jaarplan 2025 zijn bijlagen bij deze subsidieovereenkomst. Door de gemeenten en de bibliotheek zijn in gezamenlijkheid beleidsdoelen voor deze periode ontwikkeld waarvan het resultaat jaarlijks wordt getoetst aan de hand van vooraf geformuleerde indicatoren. In deze overeenkomst is opnieuw gekozen voor een opdeling in drie thema's: Cultuur, Preventie en Participatie.

Het strategisch beleidsplan 'Verbeelding, verdieping, verbinding' is een weergave van de invulling van het proces om te komen tot de nieuwe visie. Daarnaast geeft dit document weer hoe de bibliotheek de komende jaren in en met de gemeenten gaat inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen. De

maatschappelijke opgaven worden hierin verbonden met de drie strategische lijnen Preventie, Participatie en Cultuur. Het strategisch beleidsplan vormt de basis van de ontwikkeling van de dienstverlening voor de komende budgetperiode.

Bibliotheek West-Achterhoek volgt het landelijk beleid en voldoet aan de Bibliotheekwet ofwel Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Dit houdt in dat de bibliotheek voldoet aan de certificeringsnormen voor Openbare Bibliotheken en dat zij de landelijke innovatieagenda volgt. Door te voldoen aan deze normen kan Bibliotheek West-Achterhoek deel uit blijven maken van het landelijke bibliotheekstelsel. Vanuit de landelijke innovatieagenda wordt de focus gelegd op de verbreding en vernieuwing van de klassieke bibliotheek.

Bibliotheek West-Achterhoek geeft invulling aan haar verbrede taak op basis van de vijf kerntaken zoals verwoord in de Wsob:

1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie;
2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
3. Bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur;
4. Organiseren van ontmoeting en debat;
5. Laten kennis maken met kunst en cultuur.

Zorgplicht en decentralisatie-uitkering

Gemeenten en provincies krijgen de wettelijke zorgplicht om de toegang tot bibliotheken te waarborgen. Voor het vastleggen van de zorgplicht is een nieuwe bibliotheekwet in voorbereiding, die naar verwachting in 2025 naar de Tweede Kamer gestuurd wordt en in 2026 zal ingaan. Deze bibliotheekwet stelt eisen m.b.t. een volwaardige bibliotheekvoorziening voor iedere gemeente (inclusief normenkader). De VNG werkt momenteel aan een handreiking en een normenkader m.b.t. deze zorgplicht. Deze wordt in 2025 gepubliceerd.

In de periode 2023-2024 konden gemeenten een specifieke uitkering ontvangen voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Via de Eenmalige specifieke uitkeringen en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024 (hierna: SPUK) is € 440.000 aan extra middelen toegekend aan Bronckhorst. Het ministerie van OCW heeft vanwege de invoering van de wettelijke zorgplicht voor gemeenten vanaf 2025 €59,3 miljoen per jaar beschikbaar gesteld om te zorgen dat iedere inwoner toegang heeft tot een volwaardige bibliotheek. In de periode tussen de SPUK en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen de gemeenten een decentralisatie-uitkering, om zich op de periode van de zorgplicht te kunnen voorbereiden. De beschikbare € 59,3 miljoen wordt verdeeld over de provincies voor hun rol als toezichthouder en gemeenten ontvangen € 2,95 per inwoner. Voor de gemeente Bronckhorst betekent dit € 106.551 voor zowel 2025 als 2026 (zie: septembercirculaire 2024). De verwachting is dat vanaf 2027 deze middelen structureel worden toegevoegd aan het gemeentefonds.

Afstemming

Dit collegevoorstel is intern met portefeuillehouder wethouder Blaauw, juridische zaken, communicatie en financiën afgestemd.

Beoogd effect

Eenzijds helderheid over de mate waarin de dienstverlening van de bibliotheek bijdraagt aan de realisatie van zowel landelijk als lokaal beleid, anderzijds voldoende zekerheid voor continuïteit in de bedrijfsvoering van de bibliotheek.

Argumenten

1.1 De subsidieovereenkomst biedt zekerheid

Met een vierjarige subsidieovereenkomst kan de organisatie haar beleid verder uitwerken en is continuïteit mogelijk binnen de bedrijfsvoering. Zowel bibliotheek als gemeenten weten wat ze van elkaar kunnen verwachten. Met de jaarrekening geeft de organisatie rekenschap van realisatie van de ombuigingen en de besteding van de subsidie. In het jaarverslag vindt de toetsing van de beleidsdoelen plaats met behulp van indicatoren en ook komen trends aan bod.

Ondanks een vierjarige subsidieovereenkomst zal de subsidieverstrekking jaarlijks plaatsvinden.

Subsidievaststelling en afrekening vindt jaarlijks plaats op grond van de overeengekomen prestaties. Als er sprake is van substantiële afwijkingen ten opzichte van de gemaakte afspraken inzake te leveren prestaties

dan kan dit aanleiding zijn tot terugvordering van subsidie. Dit alles in lijn met de Algemene Subsidieverordening van de gemeente Bronckhorst.

2.1 De exploitatiesubsidie voor de Bibliotheek West-Achterhoek is een noodzakelijke basis om bibliotheekvoorzieningen voor de gemeente Bronckhorst in stand te houden

Met de exploitatiesubsidie kan de bibliotheek de huidige bibliotheekvoorzieningen in stand houden. De decentralisatie-uitkering wordt ingezet om medewerkers en vrijwilligers veilig te kunnen laten werken in de vestigingen, de inzet van betaalde krachten uit te breiden en de huisvesting van de bibliotheken in Vorden en Steenderen voor de gewenste dienstverlening te optimaliseren.

2.2 Vanaf 2026 hebben gemeenten de wettelijke zorgplicht om de toegang tot bibliotheken te waarborgen

We maken als gemeente gebruik van de SPUK 2023/2024 die bedoeld is om het bibliothekennetwerk te versterken en als gemeente voor te bereiden op de wijziging van de Bibliotheekwet in 2026. Dan gaat een zorgplicht gelden. Dat betekent dat gemeenten de wettelijke taak krijgen om ervoor te zorgen dat inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek.

3.1 De dekking is conform begroting en verwachting

Zoals beschreven in de paragraaf kosten, baten en dekking.

4.1 De nieuwe Wet Stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen

Door de invoering van de nieuwe wet, wijzigt de manier van financiering vanuit het Rijk. De komende twee jaar ontvangt de gemeente deze middelen via de decentralisatie-uitkering. Vanaf 2027 worden deze middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. Het is in het belang van onze inwoners om deze middelen te blijven inzetten voor de dienstverlening van Bibliotheek West-Achterhoek. Daarom wordt de komende jaren gewerkt aan een plan van aanpak om vanaf 2027 deze middelen beschikbaar te kunnen blijven stellen voor de Bibliotheek West-Achterhoek. Daarnaast zullen in dit plan van aanpak de eventuele effecten van het definitieve normenkader worden meegenomen.

5.1 Afspraken tussen de drie gemeenten staan duidelijk beschreven

De gemeenten Bronckhorst, Doesburg en Doetinchem nemen ieder afzonderlijk en gezamenlijk diensten af van de bibliotheek West-Achterhoek. In de samenwerkingsovereenkomst staat wat men hierover onderling heeft afgesproken en hoe de samenwerking tussen de gemeenten zich tot elkaar verhoudt.

5.2 De samenwerkingsovereenkomst biedt zekerheid over continuering van de dienstverlening door de bibliotheek West-Achterhoek

In de samenwerkingsovereenkomst ligt vast dat de drie gemeenten een uniforme wijze van subsidieverlening hanteren (dit staat beschreven in de subsidieovereenkomst). Verder staat beschreven dat de drie gemeenten uniforme tarieven hanteren, waardoor de samenwerking tussen de vestigingen in de drie gemeenten wordt vergemakkelijkt.

Kanttekeningen

2.1 De kosten voor de bemande openingstijden van Hengelo en Zelhem kunnen niet alleen worden gedekt uit de exploitatiesubsidie

Door wijzigingen in de CAO Bibliotheken verdubbelen de kosten voor de bemande openingstijden. Met de decentralisatie-uitkering die beschikbaar is voor 2025 en 2026 kan de bibliotheek deze kosten dekken. Vanaf 2027 wil Bibliotheek West-Achterhoek hiervoor een beroep doen op de middelen die in het gemeentefonds terecht komen.

4.1 De zorgplicht brengt middelen, maar ook normen mee

Om de toegankelijkheid van bibliotheken voor inwoners te vergroten investeert het rijk in versterking van het bibliotheekstelsel. Gemeenten krijgen extra middelen voor de bibliotheek, maar tegelijkertijd wordt ook vanuit het rijk een normenkader ontwikkeld. Dit kader heeft betrekking op normen ten aanzien van de inhoud, de aanwezigheid, de bekostiging en de professioneel bemenste openingstijden. Dit normenkader wordt in 2025 gepubliceerd. Het is nog onduidelijk in welke mate de normen een verplichtend karakter hebben voor gemeenten. De Bibliotheek West-Achterhoek en de gemeente Bronckhorst gaan met elkaar in overleg zodra het normenkader definitief is en bespreken hoe met de rijksmiddelen naar de normen toegegroeid kan worden. Dit wordt verwerkt in het genoemde plan van aanpak.

5.1 De gemeentelijke herindeling van de gemeente Doesburg is van invloed op de samenwerking Doesburg gaat in de periode van deze subsidieovereenkomst met een andere gemeente fuseren. Hoe dit eruit komt te zien is nog niet bekend, maar dit gaat invloed hebben op de overeenkomst.

Kosten, baten en dekking

De door de Bibliotheek West-Achterhoek opgestelde begroting 2025 voor Bronckhorst wordt sluitend gepresenteerd (met een resultaat van €0,-). De begrotingsaanvraag voor 2025 is een exploitatiesubsidie van €844.493. Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Exploitatiesubsidie 2024	€ 686.402
Indexatie 2025 (2,3%)	€ 15.788
Totale exploitatiesubsidie 2025	€ 702.189

SPUK Informatiepunt Digitale Overheid (IDO)	€ 35.753
Decentralisatie uitkering	€ 106.551
Totaal	€ 844.493

In onderstaande tabel zijn de bedragen opgenomen conform begroting 2025.

Het voorstel is om het beschikbare budget van €702.189 als exploitatiesubsidie toe te kennen in 2025 en daarnaast een subsidie voor 2025 te verlenen aan Bibliotheek West-Achterhoek ter hoogte van € 106.551, conform de decentralisatie-uitkering die de gemeente Bronckhorst hiervoor van het Rijk ontvangt. De decentralisatie-uitkering wordt apart beschikt. Voor 2026 zal de opbouw van de subsidies vergelijkbaar zijn.

De SPUK Informatiepunt Digitale Overheid is nog niet vastgesteld door het Rijk. Deze middelen ontvangen wij naar verwachting rond maart 2025 en daarom is in onze begroting 2025 het budget van € 35.753 nog niet opgenomen. Deze subsidie wordt beschikt na vaststelling van deze specifieke uitkering door het Rijk.

Prg	Taakveld	Deelproject	Omschrijving	I / S	Budget 2025	Verwachte kosten o.b.v. begroting BWA 2025	Prognose vrije ruimte 2025
2B	5.6 Media	E10068-100 Bibliotheek West Achterhoek	exploitatiesubsidie	S	€ 702.189	€ 702.189	€ 0
			subsidie voorbereiding wettelijke zorgplicht	I	€ 106.551	€ 106.551	€ 0
			Totaal		€ 808.740	€ 808.740	€ 0

Uitvoering

Na een positief besluit wordt de samenwerkingsovereenkomst getekend door de drie gemeenten, de subsidieovereenkomst getekend door Bibliotheek West-Achterhoek en de gemeente Bronckhorst en wordt voor 2025 de voorlopige subsidiebeschikking verstuurd.

Evaluatie

We hebben met Bibliotheek West-Achterhoek een budgetovereenkomst voor vier jaar op hoofdlijnen. Jaarlijks beschikken we subsidie op basis van een jaarplan en begroting. In de ambtelijke en bestuurlijke overleggen die twee keer per jaar plaats vinden worden resultaten en financiën besproken. Bibliotheek West-Achterhoek legt daarnaast jaarlijks verantwoording af door het opstellen van een bestuursverslag.

Bijlagen

1. Strategisch Beleidsplan Bibliotheek West-Achterhoek 2025-2028
2. Subsidieovereenkomst 2025-2028
3. Samenwerkingsovereenkomst Bronckhorst - Doesburg - Doetinchem 2025-2028
4. Aanbiedingsbrief

5. Productbegroting Bronckhorst 2025
6. Begroting bij de subsidieaanvraag 2025 en toelichting, meerjarenbegroting 2025-2028
7. Jaarplan 2025
8. Actieve informatievoorziening aan de raad